

Baltisaksa Kultuuri Seltsi Eestis tegevusest 2020. aastal

Aruanne seltsi üldkoosolekule 26. mail 2021

Meie selts, mis teatavasti asutati 1988. aasta lõpus, on tänaseks tegutsenud 32 aastat ja viis kuud. Seltsi põhikorra järgi kutsub seltsi juhatus uue tegevusaasta algul kokku üldkoosoleku, mis kuulab ära, arutab läbi ja kinnitab aastaaruande nii sisulise tegevuse kui seltsi rahaliste vahendite kasutamise kohta.

Nii võiks kõlada seltsi juhatuse tavakohase aruande algus üldkoosolekule. Kuid ei, see pole tavakohane aruanne tavalisest tegevusaastast. Koroonaviiruse pandeemia aastal on seltsi tegevus olnud häiritud või pigem isegi peatunud. Minult on küsitud paaril korral, kas Baltisaksa Kultuuri Selts on seepärast laiali läinud ja oma tegevuse lõpetanud. Vastus on kindel „ei“. Pärast viimast aastakoosolekut 29. jaanuaril 2020, on seltsi juhatus pidanud kuus füüsilist koosolekut ja seltsi küsimusi on juhatuse liikmed pidevalt arutanud meili teel ning võin kinnitada, et seltsi tegevuse lõpetamine pole mitte kunagi kõne all olnud, sellist küsimust pole isegi esitatud.

Tänast üldkoosolekut oleme kolmel korral hakanud kokku kutsuma ja pandeemiast tingitud üleriiklike piirangute tõttu ikka ja jälle edasi lükanud. Mittetulundusühingute aastaaruannete esitamise lõpptähtaeg on 30. juunil, kuid otsustasime siiski tänase päeva kasuks, olgugi, et siseruumides koosolekute pidamise kohta kehtivad piirangud on endiselt jõus. Viimati nimetatud asjaolu seletab ka, miks me ei kasuta Tallinna Linnaarhiivi külalislahkust vaid kohtume siin, 1876. aastal valminud piiritusevabriku nn Roseni Tornis.

Seltsis on tänase päeva ehk 26. mai seisuga 58 liiget, neist 3 välisliiget. Läänud aastal võeti seltsi vastu üks uus liige – Eva-Tiina Põlluste. Surma läbi lahkus meie seltsi asutaja liige ning endine esimees Sulev Mäeväli.

Seltsi viimane üldkoosolek toimus 29. jaanuaril 2020, ühes volitustega võttis sellest osa 41 seltsi liiget. Valiti tagasi neljaliikmeline juhatus (Maaja Silm, Eva Keinast, Inna Põltsam-Jürjo, Jüri Kivimäe), lisaks peab Gisela Mell saksakeelset kirjavahetust.

Järgnevalt lühike ülevaade seltsi toimunud üritustest. Meil oli läinud aasta esimesel poolel kavas mitu üritust. Kõigepealt 26. veebruaril näituse „Ars Academica“ külastamine Kadrioru Kunstmuuseumis Tiina-Mall Kreemi juhatusel. See oli meeldejääv külastus, kuid sattus juba pahaendelisse aega, kaks nädalat pärast seda kuulutati pandeemia tõttu välja eriolukord. Järgnevalt pidime tühistama ja edasi lükkama Epi Tohvri ja Hannes Vinnali kokkulepitud ettekanded, niisamuti loobusime 9. mai väljasõidust Viljandimaale ja osavõtust 23. mail Lihulas toimuma pidanud baltisaksa kultuuripärandile pühendatud konverentsist. Jätkasime oma tegevust septembris.

30. septembril pidas ettekande Epi Tohvri, kes rääkis oma 2019. aastal ilmunud monograafia „Georges Frédéric Parrot. Tartu keiserliku ülikooli esimene rektor“ teemal. Seda huvitavat ja asjatundlikku ettekannet võib tänaseni järele vaadata YouTube'i vahendusel.

10. oktoobril toimus seltsi väljasõit, mille käigus külastasime Saha kabelit ning Maardu, Kostivere ja Anija mõisat, teejuhiks meie seltsi liige Ants Hein. Väljasõidu lõpus külastasime ka Rootsi-Kallavere küla, kuhu reisijad harva satuvad. Osales 18 seltsi liiget.

28. oktoobril pidas ettekande meie seltsi teenekaim liige Sirje Kivimäe teemal „Vabaproua seisuseuhkus ja eneseteostus: Isabella von Ungern-Sternberg“. Arutelu osutas vähetuntud tahkudele balti aadlinaiste uurimisel.

30. oktoobril toimus Raikkülas järjekordne mõisapärandi konverents. Seal peetud viiest ettekandest pärines kolm meie seltsi liikmetelt. Anne Untera rääkis teemal „Unustatud kunstnik Wilhelm von Kügelgen ja tema mälestusteraamat ajalooallikana“, Ants Hein „Stahlid mõisate ehitajatena Raikkülas ja mujal“ ja Jüri Kivimäe teemal „700 aastane orjaaeg – müüt ja ajalugu“.

Meeldiv on aga esile tõsta, et meie seltsi liige Kristina Jõekalda kaitses 20. novembril Eesti Kunstiakadeemias edukalt oma doktoritööd „German Monuments in the Baltic Heimat? A Historiography of Heritage in the „Long Nineteenth Century““.

25. novembril toimus korralline ettekandekoosolek, kus esinesid Hannes Vinnal ja Hilikka Hiiop teemal „Hõreda mõisa maalingud ja mõistatuslik kunstnik Paridon Jacob Neus“. Taas kord huvitav ja õpetlik õhtu rohke kuulajaskonnaga.

Järgnevalt tegime Maaja Silma tõhusal organiseerimisel ettevalmistusi 12. detsembri väljasõiduks tutvuma Saue mõisaga ja Keila-Joa lossiga, kuid pärast mitmekordset kaalumist loobusime sellest üritusest pandeemiaohu tõusu tõttu.

Seejärel aga seltsi tegevus soikus. Pandeemia nn teine laine ja taas kehtestatud piirangud seiskasid seltsi tegevuse kuni tänaseni. Piirangutest vabanemine loob arvatavasti meile paremad võimalused sügishooaja kavandamisel, kuid konkreetsete plaanide tegemisel on juhatus olnud pigem ettevaatlik. Seltsi juhatuse poolt tahan vaid lisada, et juba üle aasta on Inna Põltsam-Jürjo ja Jüri Kivimäe pingeliselt töötamas meie seltsi endise liikme Ea Janseni mälestusraamatu koostamisel. Teos peab valmima eeloleval sügisel ühes vastava seminariga Ea Janseni 100. sünniaastapäeva tähistamiseks.

Tänapäevane infoühiskond ja avalik arvamus rajaneb suuresti internetis olevale teabele ja selles osas oleme juhatuses korduvalt arutanud võimalusi seltsi kodulehe täiendamiseks ja värskendamiseks. Alles äsjasel juhatuse koosolekul võisime veenduda, et meie initsiatiiv hakkab vilja kandma ning vast suudame sügishooaja alguseks kostitada meie liikmeskonda ja huvitatud külalisi uue, aktualiseeritud kodulehega.

Tahan lõpetuseks avaldada tänu kõigile, kes seltsi ürituste heaks kordaminekuks on kaasa aidanud. Eriti tahan kiita meie juhatuse liikmeid Maaja Silma, Eva Keinastit ja Inna Põltsam-Jürjot nende pühendumuse ja tõhusa koostöö eest, selle eest neile suur tänu.

26. mail 2021

Jüri Kivimäe

Baltisaksa Kultuuri Seltsi Eestis juhatuse esimees